

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

Katasztrófák Csökkentésének
Világnapja

Nemzetközi tudományos konferencia
2023. november 30.

A természeti katasztrófák következményeinek csökkentésére irányuló törekvések, a releváns nemzetközi egyezmények tükrében

KIROVNÉ DR. RÁCZ RÉKA TÚ. ŐRNAGY

ADJUNKTUS

MTA

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

Bevezetés

←népességnövekedés,
←urbanizáció,
←éghajlatváltozás

Globális probléma

EURÓPA: Magas népsűrűség,

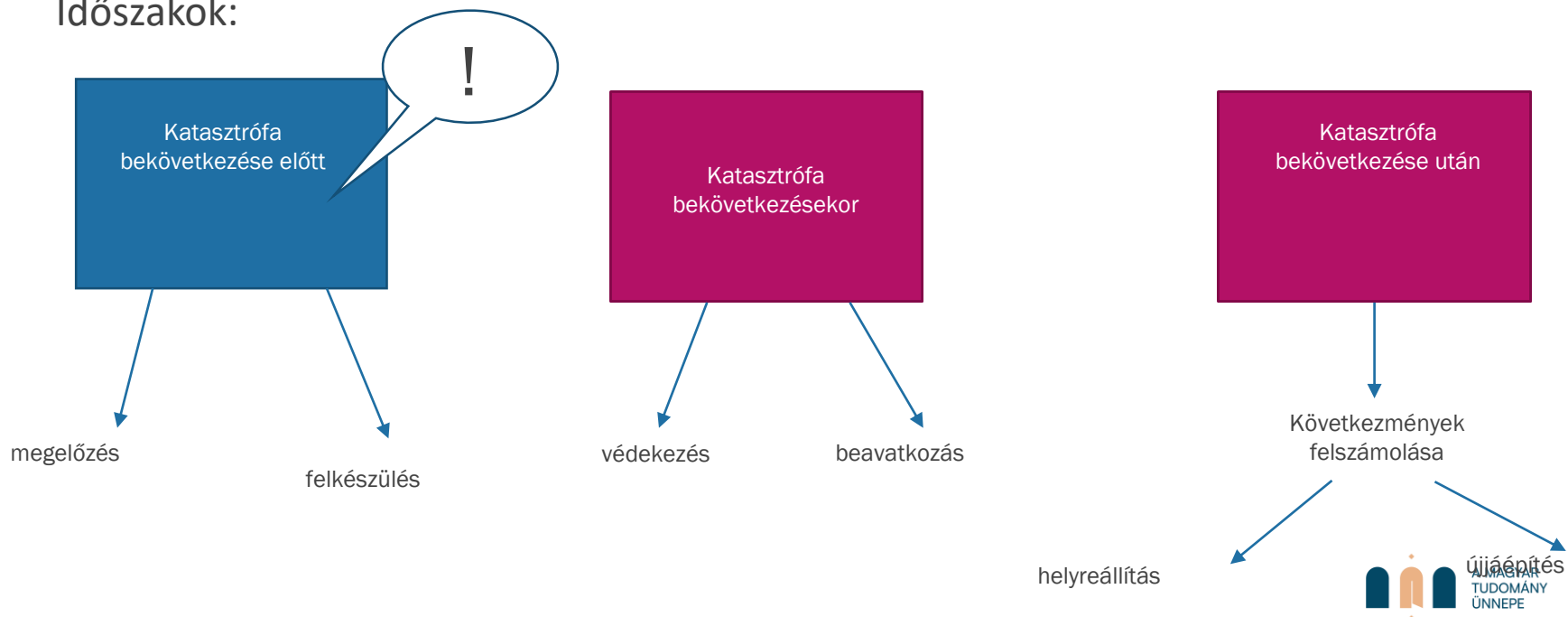
^EGazdaságilag fejlett kontinens → SÚLYOS következmények a lakosság élet- és vagyonbiztonsága szempontjából, KOMOLY gazdasági károk

Globális probléma: ENSZ Hivatal a Katasztrófa Kockázat Csökkentésére (UNISDR): 2005-2014: több, mint 1,7 milliárd ember halt meg katasztrófa miatt, az anyagi kár 14000 milliárd USD-t.

A katasztrófakockázat- becslési eljárás

Időszakok:

Kockázatbecslési eljárás

Településeinken, egységesen, biztosítani tudjuk a kockázatot jelentő veszélyeztető hatások elleni védettséget

KOCKÁZATAZONOSÍTÁS – KOCKÁZATELEMZÉS – KOCKÁZATÉRTÉKELÉS

Helyismeret, helyi sajátosságok →
következmények a lakosságra

Kockázatbecslési eljárás

Helyi sajátosságok
figyelembevételével:
ÖNKORMÁNYZATOK- Helyi
Katasztrófavédelmi
Kirendeltség

Kockázati mátrix

- 234/2011. (XI.10.) Korm. Rendelet 2. sz. melléklete b) pont
- Adott kockázat értékeléséhez nyújt segítséget
- Szubjektív, de a jogszabály megfogalmazza, mik a szempontok a besorolásnál

Hatás	Bekövetkezési gyakoriság			
	Ritka	Nem gyakori	Gyakori	Nagyon gyakori
Nagyon súlyos	II. osztály	II. osztály	I. osztály	I. osztály
Súlyos	III. osztály	II. osztály	II. osztály	I. osztály
Nem súlyos	III. osztály	III. osztály	II. osztály	II. osztály
Alacsony mértékű	III. osztály	III. osztály	III. osztály	III. osztály

Nemzeti Katasztrófakockázat- értékelés

Az Európai- Unió uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló 1313/2013/EU (2013.dec.17.) számú európai parlamenti és tanácsi határozat → kötelezés, nemzeti vagy szubnacionális szintű kockázatelemzések összefoglalója

3 évenkénti felülvizsgálat

Magyarország nemzeti katasztrófakockázat- értékelési módszertanáról és annak eredményeiről szóló jelentés (EX ANTE)

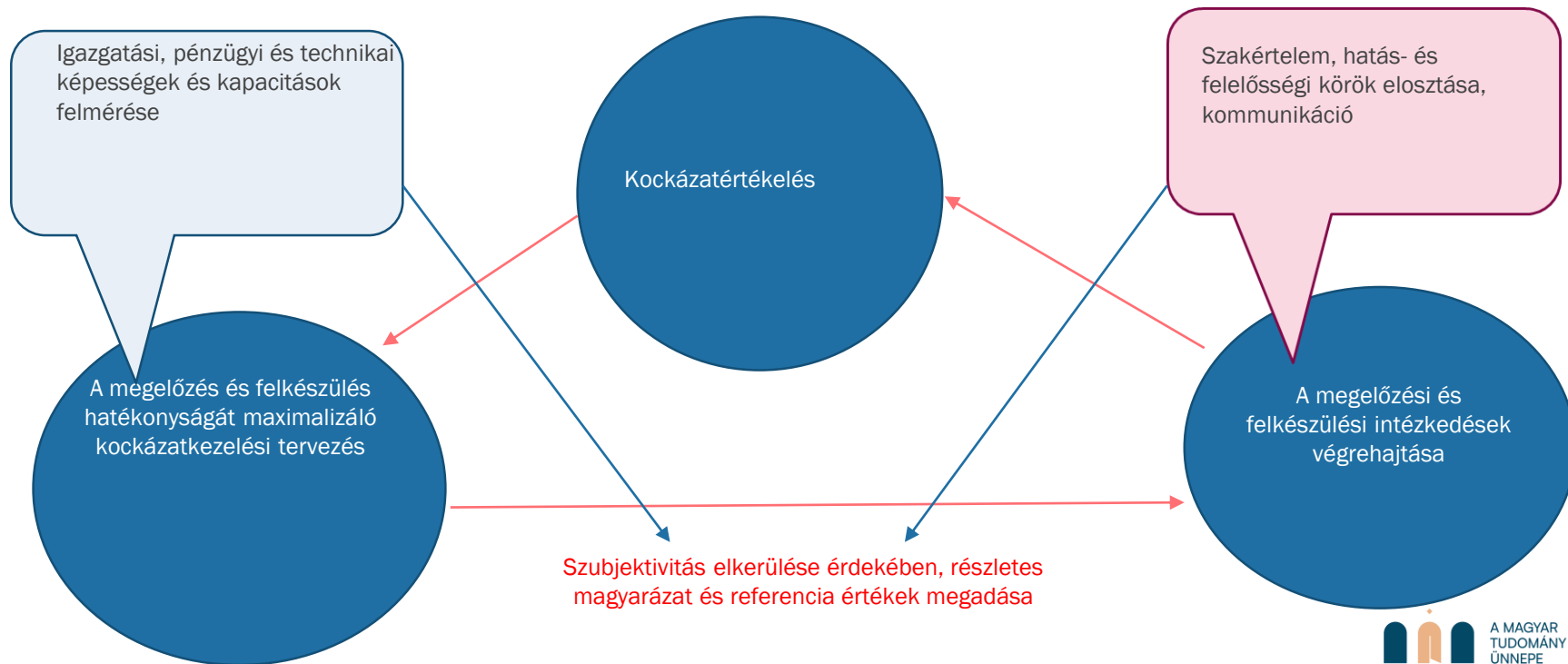
Magyarország veszélyeztetettsége

Kockázati területek

1. Szélsőséges időjárás
2. Vizek kártételei
3. Földtani kockázatok
4. Járványok
5. Úridőjárás
6. Ipari balesetek
7. Közlekedési, szállítmányozási balesetek
8. Nukleáris balesetek
9. Terrorcselekmények
10. Kibertámadás
11. Biztonságpolitikai válság
12. Energiaellátási válság

Kockázatkezelési ciklus

Az EU és az ENSZ katasztrófakockázat törekvései

Az EU polgári védelmi jogszabályaiban a hangsúly a katasztrófákra való felkészültségen, a megelőzési politikán és a cselekvésen van.

A tagállamok kötelezettsége a kockázatértékelések továbbfejlesztése, a kockázatkezelési képességek értékelése és a felülvizsgálatok előírása → a tagállamok tanulni tudjanak a jó gyakorlatokból

Kiemelt terület: a katasztrófamegelőzés finanszírozását elősegítő újító megoldások:

- biztosítások,
- katasztrófakövetkezmény- kezelési eszközök,
- környezettudatosság- fejlesztések ösztönzését szolgáló

eszközök.

Az EU és az ENSZ katasztrófakockázat törekvései

Azok a területek a leginkább érdekelt a katasztrófakockázatok csökkentése szempontjából, amelyek a legsérülékenyebbek a katasztrófák károsító hatása által:

-Kiemelt uniós politikák:

- egészségügy,
- környezeti hatásvizsgálat,
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás,
- az ökoszisztémák,
- a mezőgazdaság,
- élelmezés- és táplálékbiztonság,
- vízügy, árvíz-kockázat- kezelés,
- súlyos ipari balesetek megelőzése,
- nukleáris biztonság,
- közlekedés.

HYOGOI cselekvési keret 2005-2015

„A nemzetek és közösségek katasztrófákkal szembeni ellenálló képességének kiépítése”- 168 tagállam → közösségi összefogás

Cél: világszerte elősegíteni a katasztrófakockázatok csökkentését és tudatosítását

5 cselekvési prioritás:

- többlépcsős megközelítés a katasztrófakockázatok csökkentésének vonatkozásában,

- a legkiszolgáltatottabb csoportok jogaira összpontosítson a kockázatkezelés,

- eredménymutatókon alapuló elszámoltathatósági és átláthatósági kialakítás,

- társadalmi és gazdasági sérülékenység csökkentése,

- a katasztrófakockázat- csökkentés közösségi elkötelezettségének erősítése

HYOGOI cselekvési keret 2005-2015

Előrejelzések: katasztrófák súlyosbodnak → éghajlatváltozás által okozott hidrometeorológiai fenyegetésekkel összefüggésben

Kritikus területek:

- felgyorsult urbanizáció,
- nem megfelelő területtervezés,
- a talaj és a természeti erőforrások nem megfelelő használata → következmények súlyosbodnak

A hyogoi keret ajánlásokat fogalmaz meg az Európai Bizottság által, hogy a katasztrófakezelés minél hatékonyabb legyen.

HYOGOI cselekvési keret 2005-2015

Kiemelt javaslatai:

- az összes jelentős infrastruktúrát az éghajlatváltozás hatásaival és a katasztrófákkal szemben ellenállóvá kell tenni,
- a katasztrófakezelést segítő innovatív technológiák és eszközök támogatása,
- kiemelt figyelmet kell fordítani az esélyegyenlőségre (legkiszolgáltatottabbakra tekintettel: gyerekek, idősek, fogyatékkal élők, szegények)
- települési környezet ellenálló képességének fokozása

Új elképzelések

Extenzív kockázatok

Intenzív kockázatok

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

mta.hu

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

